

Nosni obročki za bika.

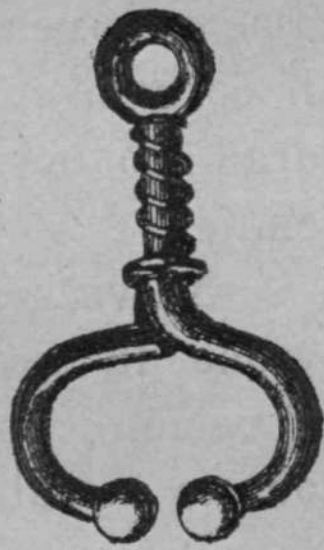
Mnogokrat smo v tem listu pisali o napakah, katere delajo živinorejci, ko vzrejajo goved, in poudarjali smo posebno jako pomanjkljivo oskrbovanje bikov. Bik dela najlepša teleta od tretjega do šestega leta, pa ne pri nas, ampak po deželah, koder znajo z biki ravnati. Pri nas rabimo za pleme dvoletne in triletna bika, štiri-letne pa dajemo mesarju. Zakaj? Zato ker so naši biki v četrtem letu uže pretežki, preleni in prehudi. Kdo je pa temu kriv? Kmetovalec sam, ker prične prezgodaj rabiti bika, ker mu ne dovoljuje prostega kretanja ali dela v svežem zraku in ker ga presilno rabi za pleme. Nasledek takemu ravnanju je, da se bik neprimerno debeli, poleni in izgubi vso moč v zadnjih nogah, ter vsled tega podira krave, kadar jih plemeni, k tlom. Dober bik, če je še tako velik, mora biti čil in ne sme najmanjše krave podreti. Kako pa vzredimo take dobre bika? Take bika vzredimo, ako jim sosebno dajemo mnogo prilike, da se gibljejo v svežem zraku, če jih primerno krmimo ter jih šele konci drugega leta pričnemo rabiti za pleme. Takega bika ohranimo potem pri dobri moči, ako ga ne zlorabimo s prevečkratnim plogenjem in mu dajemo vsak čas priliko pregibati se pod milim nebom. To pa tako, če priredimo biku ograjen prostor, koder se more preletavati, ali pa ga rabimo za delo, kar je še najboljša. Sedaj pa poreče ta in on: kedo

Podoba 38

Podoba 39.

Podoba 40.

naj pa napreza hudega bika? Ako z živaljo uže z mlado lepo ravnamo, ni nikdar huda. Vendar pa zaradi varnosti in da ga sploh laže rabimo, denimo biku v nos obroček in potem lahko delamo z njim, kar hočemo. Ako ima tak obroček, vodi ga lahko vsak otrok, in če ga priprežemo k staremu volu, nauči se kmalu voziti. Bik, ki je vsak dan eno uro uprežen, ki ga primerno dobro krmimo in ki nima na leto več nego 100 krav ubrežiti, sposoben bode za pleme do osmega leta in delal bode od tretjega leta nadalje toliko lepša teleta, kolikor starejši bode.

Zatorej, živinorejci, poslušajte ta nasvet in devajte bikom take obročke v nos. Ti obročki so različni. Podoba 38. kaže obroček, ki se narazen snema, da ima podobo črke S, potem se z enim koncem (ki je šilast in oster) vtakne skozi nos po znanem načinu zopet skupaj sklence, na sklepu z vijakom (šravfom) pritrdi potem vijak odlomi. Tak obroček stoji 60 kr. do 1 gld 20 kr.

Podoba 39. kaže druge vrste obroček. Na podobi je obroček odprt. Šilasti konec se vtakne skozi nos,

obroček se skupaj stisne, vzmet zaskoči ter obroček skupaj drži. Ta obroček stoji 1 gld. 12 kr. do 1 gld. 50 kr.

Podoba 40. kaže ameriške kleščice, s katerimi se biki vodijo. Te kleščice je lahko biku dajati v nos, in kadar treba tudi iz njega vzeti. Kroglicici pridete namreč v nos, vzmet pa klešče tako skupaj drži, da ne morejo iz nosa pasti. Te klešče stoji 50 kr.

Take obročke in klešče prodaja Franc Schön na Dunaji (Wien, II. Praterstrasse 78).

Omenjamo, da morajo na Virtemberškem vsi licencirani biki imeti obročke v nosu, in bik, ki nima takega obročka niti premije ne dobi na razstavi.

Zavarovanje proti toči.

Lani je po mnogih krajih sekala strašna toča ter naredila veliko škode. Kmetovalca zadeva takšna nesreča tem bolj, ker si nima s čim pomagati. Edino upanje v prihodnjo srečnejšo letino mu še ostaja.

Kod in kedaj bode toča bila, tega ne pove nobena pratika, za to nimamo nobenih znamenj, nobenih pravil; poljski pridelki so vsako uro v nevarnosti, da jih uima ne uniči. Ta bojazen tare kmetovalca, dokler pridelkov ne pospravi pod streho. Previdni kmetovalci po drugih deželah se zatorej pogostoma zavarujejo zoper škodo po toči.

Pri nas ni tako, če ravno so uže veliko pisali in prigovarjali, zlasti c. kr. kmetijske družbe, uradi in korporacije. Naši ljudje se ne morejo odločiti, da bi se obilneje zavarovali proti toči. Sicer si res prihranijo stroške za primeroma le majhno premijo ter rajši pretrpe ves strah od uim. Toda napačnost svojo izprevidijo šele tedaj, ko jim je toča uže ves pridelek uničila, ter nimajo s čim plačati dače, priklade, plače hlapcem in deklam itd.

Po drugih deželah smatrajo stroške za zavarovalne premije za redno doklado k dačam ter jo radi plačujejo. Zatoraj pa jih tudi vse poletje ne tare tist strah od toče, kateri nadleguje vse druge, ki niso zavarovani.

Drugače je pri nas!

Zmerom čujemo pritožbe, kako se kmetovalcem hudo godi. Toda posamezniki ne store vkljub temu ničesar, da bi se vsaj oteli izgube, kateri bi jim bilo mogoče uiti. Navadno se izgovarjajo kmetovalci, da zlasti zaradi prevelikega uboštva ne morejo in nečejo zavarovati svojih pridelkov. Toda ravno ta izgovor ni dovolj opravičen. Premije so primeroma jako nizke, pomoč pa o nesreči znatna, da obvaruje kmetovalca še večega uboštva. Časi so res hudi za kmetovalce.

Zatoraj si pa morajo pomagati zlasti tako, kakor je najlaže. Zavarovanju proti toči je kmetstvu živa potreba.

Da prebivalstvo na kmetih to izpozna, za to naj bi skrbeli zlasti oni, kateri imajo največ vpliva in pra-